

Konu: **Kadim Diller ve Yazılar**

Yazı: **83**

Türkçe ve Almanca

Doç. Dr. Haluk BERKMEN

Hint-Avrupa (HA) dilcileri arasında pek tartışılmayan bir konu da kök dil konusudur. Zira Hint-Avrupa dillerinin nasıl oluştuğu ve nereden ortaya çıktıkları konusu halen kesinlik kazanmış değildir. İlk HA dilinin Hititçe olduğu ve M.Ö. 1700 yıllarında Anadolu'da belirgin hale geldiği kabul edilse de, aynı dilin nasıl olup da Hindistan'da belirmediği açıklanamamaktadır. Zira o dönemlerde Anadolu ile Hindistan kültürleri oldukça yalıtık ve kopuk idiler. **47** sayılı **Hitit Dili Hakkında** başlıklı yazımda (1) şu sonuca ulaştım:

"Tüm bu benzerliklerin ışığında Hititçenin Ural-Altay dilleri ile Hint-Avrupa dilleri arasında köprü görevi yaptığını ve kadim Türkçe ile ilişkili olduğunu ileri sürebiliriz."

Hem **47** sayılı hem de **64** sayılı **Asya Kültürünün İzleri** başlıklı yazımda (2), batı Avrupa'ya ve Anadolu'ya göç eden çeşitli Türk boylarından söz ettim. Bu karışık boyların batıya doğru yayılmaları Hun akınlarının çok öncesinden başlar. Hun ordusunun M.S. 376'da Vizigotları yenip batıya doğru ilerlediği biliniyor. Vizigotlar da doğudan batıya doğru yayılan boylardandır. Bu konuda **60** sayılı **AL Kök Sözcüğü** başlıklı yazıma bakınız (3).

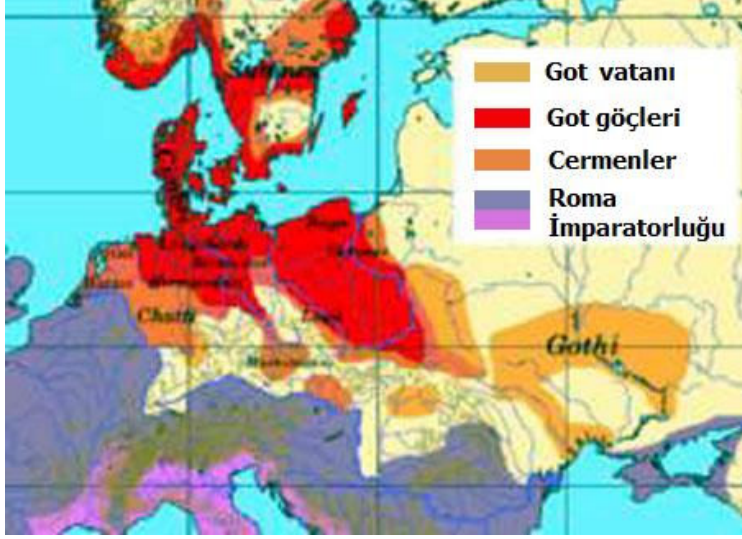
Dağınık Hun boyları M.S. 430 yılında Oktar adlı bir lider altında birleştiler. **Oktar** adında açıkça *Ok halkından* veya *OK halkına ait* anlamı bulunmaktadır. Bu konuda **22** sayılı **OKH Halkları** (4) ve **24** sayılı **As, Okh ve Tur halkı** (5) başlıklı yazılarıma bakınız. 'Ait' veya 'ilgili' anlamlarını içeren '-tar' ve '-dar' iyelik takılarının Farsça kökenli oldukları bilinse de, kadim Türkçeden kaynaklanmış olmaları mümkündür. İyelik ekleri veya sahiplik ekleri, isimlere ve isim yerine kullanılan sözcüklere eklenerek o sözün kime veya neye ait olduğunu belirtirler.

Almanca'da 'der' sözü Türkçe '-dar' takısının bağımsız şeklidir. 'Der' sözcüğü bir artikel olup, Almanca'da eril cinsiyetle ilişkilidir. Almanca'da erillik özelliği sadece erkek cins için kullanılmaz. Örneğin "**der blaue Wager**" bir mavi araba demektir. Ama belirli bir arabadan söz etmek istersek "**den blaue Wager**" dememiz gerekir. Türkçe aidiyet belirten -den ve -dan takılarıyla Almanca belirlik içeren 'den' sözcüğü ortak bir kök dile işaret etmektedir.

Erillik belirten "er" sözünün Türkçe kökenli olduğunu tartışmasız kabul ederiz. Ama Almanca da aynı sözü erillik ve aidiyet anlamalarında kullanmaktadır. Örneğin, 'macher' yapan veya yapıcı, 'laufer' koşan veya koşucu, 'springer' sıçrayan veya sıçrayıcı, sözlerindeki **-er** takısı "**eylemde bulunan kişi**" anlamını vermektedir.

Almanlar doğu Gotları olan Ostrogotlar ile batı Gotları olan Vizigotlarla yakın akrabadırlar. Almanca Got dilinin bir miktar değişmiş şekli olmaktadır. Şu halde **Got** olarak

dilimize geçmiş olan **Goth** sözünün kökenini araştırmak gerekir. 'tsch' sessiz harfleri birlikte bulduklarında 'Ç' olarak okunur. Örneğin Alman demek olan **Deutsch** sözü "döyç" olarak okunur. Şu halde Goth adının da **Goc/Göç** sözünden türemiş olması pekâlâ mümkündür. Batıya doğru göç etmiş olan Goth boylarının adı 'Göç' olabilir mi? Nitekim Deutsch sözündeki D harfini G harfiyle değiştirirsek *Geutsch* (Göç) sözü ortaya çıkmaktadır. Goth adının aslında **Gutang** olduğundan, kadim Norveçcede Gutar, Almancada Goten ve Latince Gothi şekillerini aldığını **61** sayılı **Tangutlar ve Gotlar** başlıklı yazımda söz ettim (6). Şu halde Tang-Gutlar ile Gotların akraba olmaları mümkündür.

Solda görülen harita **Gothi** boylarının kuzey Karadeniz bölgelerinden batı ve kuzeybatıya doğru yayıldıklarını gösteriyor. Fakat çivi yazılı Babil kaynakları M.Ö. 2500 yıllarında, bugünkü İran dağlarından gelmiş **Guti** halkından söz ediyor (7). Aynı kaynaklar Guti halkı ile **Subar** halkının da yakından ilişkili olduklarını belirtiyor. Sümer ↔ Subar ile Gothi ↔ Guti benzerliği bu boyların aynı bölgeden göç etmiş olduklarını düşündürüyor (8).

Goth sözünün **Koç** sözüyle de ilişkisi olabilir. Zira K → G dönüşümü oldukça yaygındır. Örneğin, Türkçe 'kaz' kuşu Almanca 'ganz' ve Türkçe 'kaz' eylemini içeren mezar sözü Almanca 'grab'. Th ↔ Ç ilişkisini ise yukarıda gördük. Asya yaylalarında yaşamış olan kadim Türk boylarının kayalara dağ keçisi simgeleri çizmiş olduklarından **6** sayılı **Kaya Resimleri** başlıklı yazımda (9) ve yaylalardan ovalara, kuzeyden güneye doğru yayıldıklarında, kutsal saydıkları dağ keçisi simgesini koç simgesiyle değiştirmiş olduklarından söz ettim (10). Kutsal içeriği olan 'koç' sözünün Goth adına dönüşmüş olması da olasıdır.

Tüm bu ilişki ve bağlantılar, hem Alman dilinin kökenini, hem de Gotların anavatanı olan coğrafi bölgenin doğru yerini araştırıp ortaya koymanın önemini gözler önüne seriyor.

Kaynaklar:

- (1) <http://www.halukberkmen.net/pdf/229.pdf>
- (2) <http://www.halukberkmen.net/pdf/287.pdf>
- (3) <http://www.halukberkmen.net/pdf/279.pdf>
- (4) <http://www.halukberkmen.net/pdf/58.pdf>
- (5) <http://www.halukberkmen.net/pdf/59.pdf>
- (6) <http://www.halukberkmen.net/pdf/280.pdf>
- (7) <http://www.iranicaonline.org/articles/gutians>
- (8) <http://www.halukberkmen.net/pdf/276.pdf>
- (9) <http://www.halukberkmen.net/pdf/124.pdf>
- (10) <http://www.halukberkmen.net/pdf/237.pdf>